

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Львівська політехніка»
Інститут економіки і менеджменту
Кафедра економіки підприємства та інвестицій

Віденський технічний університет (Австрія)
Вінницький національний технічний університет (Україна)
Гірничо-Металургійна Академія ім. Станіслава Сташиця (Польща)
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (Україна)
Київський національний економічний університет (Україна)
Київський національний університет будівництва та архітектури (Україна)
Українська інженерно-педагогічна академія (Україна)
Університет Матея Бела (Словаччина)
Університет MEIER (Італія)

Тези доповідей
V Міжнародної науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти і молодих вчених

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК БІЗНЕСУ
В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗБУРЕНЬ

28–29 березня 2024 року

м. Львів, Україна

Львів
Видавництво Львівської політехніки
2024

I-67 **Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених «Інноваційно-інвестиційний розвиток бізнесу в умовах економічних збурень».** 28–29 березня 2024 року, Львів. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2024. – Режим доступу: <https://drive.google.com/drive/folders/1VLsffjnO3knKNmKd9DqEeVQkf-aP1ISu>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. і англ.

ISBN 978-966-941- 929-3

У збірнику вміщено тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених, яка відбулася у м. Львові 28–29 березня 2024 р.

УДК 338

Відповідальний за випуск
завідувач кафедри економіки підприємства та інвестицій Орест КОЛЕЩУК

*За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори
Матеріали друкуються мовами оригіналу: українська, англійська*

ГОЛОВА ПРОГРАМНОГО КОМІТЕТУ

Орест КОЛЕЩУК – завідувач кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка», доктор економічних наук, доцент.

ЧЛЕНИ ПРОГРАМНОГО КОМІТЕТУ

Наталія КРИВІНСЬКА – старший науковий співробітник дослідницької групи е-бізнесу Школи бізнесу Віденського університету (Австрія), д.т.н., асоційований професор (за згодою).

Хоана Люсія МАСІЄЛЬ (Joana Lucia Maciel) – директор Департаменту співробітництва та інтернаціоналізації, Університет комплексної медицини, економіки і досліджень, UNIMEIER (Італія).

Петер КРИСТОФІК – Doc. Ing., Ph.D., декан економічного факультету, Університет Матея Бела (Словаччина).

Магдалена ДУДЕК – професор університету, доктор хаб. інж., Гірничо-металургійна академія ім. Станіслава Сташиця (Польща).

Уляна БЕРЕЖНИЦЬКА – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри прикладної економіки Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

Ірина ЄПФАНОВА – доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи Вінницького національного технічного університету.

Вікторія ПРОХОРОВА – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту, Українська інженерно-педагогічна академія.

Олена АРЕФ'ЄВА – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки повітряного транспорту Національного авіаційного університету.

Інна РЄПНА – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бізнес-економіки та підприємництва Київського національного економічного університету.

Тетяна ЦИФРА – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту Київського національного університету будівництва та архітектури.

Василь КОЗИК – кандидат економічних наук, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка».

Олександра МРИХІНА – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка».

Тетяна СТЕПУРА – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка».

Христина ЗАЛУЦЬКА – доктор економічних наук, професор, доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка».

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка».

Тетяна ПЕТРУШКА – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка».

Олена ЗАГОРЕЦЬКА – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка».

Оксана ЗАРИЦЬКА – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка».

Марія КІРЖЕЦЬКА – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка».

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Оксана МУСІЙОВСЬКА – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка».

УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Бердянський державний педагогічний університет
 ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
 ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»
 ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»
 Державний біотехнологічний університет
 Державний податковий університет
 Державний торговельно- економічний університет
 Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
 ДУ "ІРЕЕД НАН України"
 ДУ Інститут економіки та прогнозування НАН України
 Запорізький національний університет
 Західноукраїнський національний університет
 ЗВО «Львівський університет бізнесу та права»
 Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
 Київський національний університет будівництва та архітектури
 Криворізький національний університет
 Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
 імені С.З. Гжицького
 Львівський національний університет імені Івана Франка
 Миколаївський національний аграрний університет
 Навчально-науковий інститут "Українська інженерно-педагогічна академія"
 ХНУ ім. В.Н. Каразіна
 Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"
 Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут
 імені Ігоря Сікорського»
 Національний університет "Одеська політехніка"
 Національний університет «Львівська політехніка»
 Національний університет водного господарства та природокористування
 Національного університету біоресурсів і природокористування України
 Одеський державний екологічний університет
 Одеський національний економічний університет
 ПВНЗ "Європейський університет"
 Полтавський державний аграрний університет
 Полтавський університет економіки і торгівлі
 Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
 Університет митної справи та фінансів
 Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
 Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
 Черкаська філія ПВНЗ "Європейський університет"
 University of Milano-Bicocca

ЗМІСТ

Секція 1. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЇ В БІЗНЕСІ

Андрушкевич Н.В. ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....	12
Асланян О.І. ІНВЕСТИЦІЇ В ІННОВАЦІЇ ЯК ПЕРЕДУМОВА РИНКОВОГО ЛІДЕРСТВА	14
Баран Р. О. ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА МАШИННОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕСУ.....	16
Бірюкова К. Ю. АНАЛІЗ ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЦИФРОВУ ТРАНСФОРМАЦІЮ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	17
Бунак О.В., Паньків І.В. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ МЕРЕЖ ШВИДКОГО ПРОТОТИПУВАННЯ	19
Бурикін О. М. АКТУАЛЬНІСТЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	21
Волошко Д. Ю. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕНЕРГЕТИЦІ: ВІД ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ ДО СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	22
Герус С.В. ВПЛИВ ІІ НА УПРАВЛІННЯ ТА РОЗВИТОК БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ І СВІТІ.....	24
Ghianda E. THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN BUSINESS STRATEGY: A BRIEF LITERATURE REVIEW.....	25
Гудима О.О. ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ У ФІНАНСАХ.....	27
Гутак В. М. РОЛЬ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ	29
Данилів Я. Ю. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА МАШИННЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ БІОТЕХНОЛОГІЧНИХ КОМПАНІЙ.....	31
Дац А.Я. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВІМ В БІЗНЕС-МОДЕЛЯХ НА ОСНОВІ АНАЛІЗ СТАНУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	32
Димон І.В. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	34
Дубінін Д.В. ЕТАПИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БУДІВНИЦТВА.....	36
Жучков Р. Ф. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ АКТИВІЗАЦІЇ ЗЕМЕЛЬНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ.....	37
Заяць А. І., Буга О. Р. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КЛІЄНТСЬКОЇ БАЗИ ІТ-ПІДПРИЄМСТВ.....	39
Кайкунь У. МОДЕЛІ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ РОЗРОБОК – МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	40
Касярум А. А. ДИСТАНЦІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ: ВИКЛИК СУЧАСНОМУ МЕНЕДЖМЕНТУ	41
Климанський В. І. РОЗВИТОК УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ В ЕЛЕКТРОННІЙ ТОРГІВЛІ	43
Козевич Р. І. ЦИФРОВІ БІЗНЕС-МОДЕЛІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	44
Копилов Д. В. БЛОКЧЕЙН ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	45
Корінь С.Т. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЇ В БІЗНЕСІ	47
Kuzenko O. THE IMPACT OF THE DIGITAL ECONOMY ON HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT	49
Легка Х. І. РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У АДАПТАЦІЇ БІЗНЕСУ ДО ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ.....	50
Лисенко П.В. ДИСТАНЦІЙНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК НОВИЙ ТРЕНД У МЕНЕДЖМЕНТІ.....	52
Матвійчук Б.О. ЦИФРОВІЗАЦІЯ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	54
Мороз Ю.І. ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ БІЗНЕСУ.....	56
Олійник Ю. Б. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ ОПОДАТКУВАННЯ З ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІІ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ ПОДАВАННЯ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ	57
Папроцька В.В. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ: РУШІЙ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ.....	59

Пенгрин С. М. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ВИНОРОБНИМ БІЗНЕСОМ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ	61
Перегуда Ю.А. РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЯК БАЗИС ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА	63
Пучок М. С. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ.....	65
Ревуцька О. М. РОЛЬ ІННОВАЦІЙ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	67
Садовий В. ПЕРЕВАГИ, СИНЕРГІЯ, ВИКЛИКИ ТА ОБМЕЖЕННЯ ПРИ ВИКОРИСТАННІ BIG DATA ТА AI В БІЗНЕСІ.....	68
Сенів Л. О. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЇ В БІЗНЕСІ.....	70
Скибінський Н.О. ІНДУСТРІЯ 5.0: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	72
Тимошенко В.Б. ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.....	73
Тирінов С.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ НА ЗАСАДАХ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	75
Фетісов О. О. КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ.....	77
Чепіль Г. В. КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ТРЕНДИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ 4.0 АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....	79
Черноус І.О. ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ.....	80
Шатова Ю.В. ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА МАШИННОГО НАВЧАННЯ В БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ.....	81
Шваник Х.Р. ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЛЯ БІЗНЕСУ.....	83
Шелест М. С. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ.....	85
Шпак Ю. С. ТЕХНОЛОГІЧНЕ ОНОВЛЕННЯ БІЗНЕСУ: ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ І ЇХ РОЛЬ.....	87
Якимець Д.-І.І. ВИКОРИСТАННЯ ІТ-ІНСТРУМЕНТІВ У МИТНІЙ СПРАВІ.....	89

Секція 2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Vila Yu. A. ISSUES OF BIOENERGY TERMINOLOGY IN ACCOUNTING	90
Бриленко К.Б. ПИТАННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМИ РЕСУРСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ РИЗИКУ.....	92
Возняк Р-Я. А. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	93
Волковський М. А. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ ЯК МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	95
Волощук П.С. ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ НА ПРИНЦИПАХ СТАЛОСТІ.....	97
Говоровська А.В. ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	99
Загорецький Л.Ю., Бугинський Д.В. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ З ВРАХУВАННЯМ ОСОБЛИВОСТЕЙ УМОВ СЬОГОДЕННЯ.....	101
Зіланов Ю. В. ПОНЯТТЯ ШОКОВИХ ЗБУРЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ.....	103
Зорій Р.І. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ НА ПРИКЛАДІ ФОП «КАФЕРИНОК».....	104
Качан С.Л. ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ ІНТЕГРОВАНИХ СТРУКТУР БІЗНЕСУ.....	106
Кирилюк Р.Р. РОЛЬ ПРИБУТКУ БАНКІВ ПРИ РОБОТІ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗБУРЕНЬ.....	107
Ковалів Я. М. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	109

Копець Г.Р, Пелех Я.Б. ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ФІНАНСОВИХ МЕХАНІЗМІВ ДЛЯ ІННОВАЦІЙНО- ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КОМУНАЛЬНОГО ЕНЕРГОМЕНЕДЖМЕНТУ	111
Кособуцький М.О. ТРУДНОЩІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДИВЕРСИФІКОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	112
Лесюк Р. І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СЦЕНАРІЯМИ РОЗВИТКУ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ	113
Максимюк А. В. СУТНІСТЬ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА СФЕРИ ДІЯЛЬНОСТІ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ.....	115
Малюга А. А. ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ	117
Моголівець А.А. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ КОЛИВАНЬ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ.....	118
Монтика Ю. С. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ВІЙНИ НА ІНВЕСТИЦІЙНІ РІШЕННЯ БАНКІВ ТА ЇХ СТРАТЕГІЇ	119
Навроцький А.М. ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ У ЦИРКУЛЯРНІЙ ЕКОНОМІЦІ	121
Невкритий М. М. ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР УСПІХУ В ГЛОБАЛЬНОМУ РИНКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	122
Оливенко А. О. ФОРМУВАННЯ РИЗИК-АПЕТИТУ ПІДПРИЄМСТВА	123
Оприско Я. Р. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	124
Осадчий М.Л. ІНСТИТУЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ ГОСПОДАРЮВАННЯ	125
Паньків Ю.В. ПРОБЛЕМИ ОЦІНЮВАННЯ РЕСУРСООЩАДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ТУРИЗМІ.....	127
Парасіч В.Л. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ КРЕДИТНОГО МОНІТОРИНГУ В КОМЕРЦІЙНОМУ БАНКУ	129
Патер О. ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОЧАТКУВАННЯ БІЗНЕСУ У МЕДИЧНІЙ СФЕРІ.....	130
Петришак С.В. АНАЛІЗ ЦІН РИНКУ ЖИТЛА УКРАЇНИ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС	132
Печенко Р.О. РЕГУЛЯТИВНІ ПІДХОДИ ДО ФУНКЦІОНУВАННЯ СУЧАСНИХ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ.....	133
Попов С.І. РИЗИК-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО УХВАЛЕННЯ РІШЕНЬ У ВОЄННИЙ ЧАС.....	135
Постернак О.С. РЕГУЛЮВАННЯ ХОДУ БУДІВНИЦТВА ОБ'ЄКТІВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	138
Примаченко М.В. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ОСНОВА РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	139
Рагуліна А.О. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ПІДПРИЄМСТВ У СФЕРІ ТОРГІВЛІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ.....	140
Романишин О.І. ПОВЕДІНКОВІ ФІНАНСИ: ПСИХОЛОГІЧНІ УПЕРЕДЖЕННЯ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА СТРАТЕГІЇ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....	142
Рудніченко С. Р. ОБ'ЄДНАННЯ ПІДПРИЄМСТВ: СТРАТЕГІЯ ВИЖИВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ НА СХОДІ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	144
Солтис О. РОЛЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОЕКТНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У БУДІВЕЛЬНІЙ СФЕРІ.....	145
Туболець О. О. НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ БІЗНЕСУ В КРИЗОВИХ УМОВАХ	147
Устрицький Н.Р. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	149
Федорович Б.І. ПРОТИДІЯ ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ КРИПТОВАЛЮТ	151
Целлер В. І. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА В СФЕРІ ФРАХТУВАННЯ МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ	153
Щудлик В., Шкляр В. РЕЛОКАЦІЯ БІЗНЕСУ: ВИКЛИКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ.....	155

Целлер В. І.здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня,
спеціальність 051 «Економіка»

Одеський державний екологічний університет, Україна

Науковий керівник-канд. техн. наук, доцент,

Одеський державний екологічний університет, Україна

наук. спів-к відділу транспортних послуг

«ІРЕЕД НАНУ» **Крамський С. О.**

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА В СФЕРІ ФРАХТУВАННЯ МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ

На сьогодні базовий актив, який не підлягає зберігання, робить ринки транспортних перевезень унікальними за своїм характером, віддзеркалюючи функціонування фінансових ринків, гравці на ринку вантажних перевезень збираються разом і погоджують певний інструмент з наміром отримати певний прибуток від угоди. Доступними інструментами є різні типи чартерних угод зі своїми різними умовами, наступний попит на морські перевезення товарів, таким чином породжуючи попит на доставку. Вибір із цих так званих інструментів визначає короткострокову операційну маржу підприємства – будь то власник судна, трейдер чи постачальник транспортних послуг, що не є власником судна. Послідовність таких виборів або стратегія щодо цих виборів визначає їх довгострокові прибутки або, якщо на те пішло, фінансову стійкість [1].

У більш широкому сенсі існує два типи договорів фрахтування: термін дії та відсутність контракту. Контракт або бербоут-чартер є найменш використовуваним типом контракту на сучасних ринках. Недемайзний тип включає рейсові чартери та чартери на період. Решту договорів можна назвати гібридним договором, оскільки вони є злиттям певних ознак рейсового та періодового чартеру. Наприклад, у випадку чартеру на період, фрахтувальник несе відповідальність за покриття витрат на рейс, отже, цілком очевидно, що він контролює комерційні функції – зокрема маршрутизацію та бункерування – і дозволяє власнику судна приймати рішення щодо повсякденної експлуатації судна [2]. Іншими словами, ставка фрахту визначається взаємодією попиту та пропозиції на тоннаж судна. Поки експлуатаційні рішення власника судна не перешкоджають комерційній життєздатності судна, фрахтувальник буде задоволений. Навпаки, у випадку рейсового чартеру, де власник судна несе відповідальність за витрати на рейс, він контролюватиме як комерційні, так і експлуатаційні функції. Ціна попиту на послуги масових перевезень і їх пропозиції є нееластичною в короткостроковій перспективі, тому будь-яка зміна попиту або пропозиції сильно впливає на фрахтові ставки. Ціни на товари – якщо не враховувати сезонні коливання, ціни на товари можуть бути хорошим показником загального стану судноплавного бізнесу. Вищі ціни на товари вказують на більш високе споживання та кращу економію, отже, вищі тарифи на фрахт [3]. На макроекономічному фронті визначальними факторами фрахтових ставок є: географічне положення або торговельний маршрут (трафік) – вищий стандарт відповідності необхідний для торгівлі на певних маршрутах, трафіках перевезень вантажів суднами, а також високоліквідні маршрути мають вищі фрахтові ставки. Географічна доступність – рівень доступності тоннажу в певній місцевості також є важливим фактором, що визначає ставку вантажу.

Доступний тоннаж і його використання на ринку – більша доступність тоннажу призведе до зниження фрахтових ставок і навпаки у випадках дефіциту. Що ще важливіше, саме використання наявного флоту визначає фрахтову ставку вантажу. Вища доступність із вищим рівнем використання є хорошим знаком для ринку фрахтових послуг порівняно з високою доступністю з меншим рівнем використання. Як правило, під час більш інтенсивного періоду використання може досягати 90%, але ніколи не досягає 100%. Крім цих макроекономічних змінних, існують деякі інші мікроекономічні детермінанти фрахтових ставок [4]. Ціна судна новобудови/уживаного/металобрухту – ціна нових/вживаних суден і їх залишкова вартість пов'язані зі ставками фрахту. Можна сказати, що ставка фрахту визначає ці ціни, а ці ціни визначають ставки фрахту. Наприклад, коли використання наявного тоннажу вище, повністю заповнені суднові верфі та, як наслідок, дефіцит тоннажу призведе до підвищення фрахтових ставок. Ціни на бункерування судна. Хоча це незначно, більш висока ціна на бункерування збільшить ставки фрахту на рейсових ринках і спричинить тиск на ринок тайм-чартерів [5].

Вік судна. З огляду на дедалі більшу чутливість до навколишнього бізнес-середовища та свідомість витрат, сучасним суднам надають перевагу ніж своїм старим аналогам. Новіші судна потребують компенсації за вищі капітальні витрати, сплачені судновласниками, особливо в часи невизначених грошових потоків. Ці основні фактори змушують нові судна з вантажних перевезень заробляти більше, ніж їх старі аналоги. Окрім високої капітальної вартості, нові судна, побудовані під час піків економічних циклів криз, як це було видно в останнє десятиліття, мають нижчу операційну маржу порівняно зі старими суднами, які були побудовані за нижчою ціною [7]. Витрати на експлуатацію судна. Як і в будь-якому іншому бізнесі, судновласник стягуватиме більший фрахт, якщо витрати на експлуатацію вищі. Розмір судна. Як правило, судна меншого розміру перевозять вантажі відносно більшої вартості, у більшості випадків вимагаючи особливої обережності та вищих стандартів експлуатації порівняно з перевезенням чистої сировини. У рейсовому чартері фрахт оплачується в доларах США за тонну, причому економія на масштабах розміру судна зменшує вартість перевезення, а відносно нижча вартість перевезення вантажу може вплинути на фрахт, який пропонується цим судном. Навпаки, у тайм-чартері судна орендуються на денній основі, тому прагматично вартість найму більшого судна буде вищою, ніж вартість меншого судна. Розмір вантажу по відношенню до місткості судна. Отже, на перший погляд, ставка тайм-чартеру видається вищою для більших суден, ніж для менших суден лише в абсолютному виразі [6].

Таким чином, судновласник нового судна вимагав би більший фрахт порівняно зі старими суднами. Однак не прийнято укладати контракти на нові судна за вищими ставками, ніж на старі на рейсових чартерах. Але, звичайно, нові судна мають кращі можливості для працевлаштування на ринку і, отже, кращі перспективи отримання прибутку, які можна прийняти як проксі для кращих вантажів. У тайм чартері, економічні інноваційні судна справді мають кращі ціни, ніж їхні старші сестершипи. Фрахтові ставки також визначаються умовами контракту (низьке завантаження або низька швидкість часто вводяться лише для того, щоб уникнути накопичення демереджа та отримати відвантаження судна) [8].

1. Целлер В.І., Крамський С.О. Мультимодальна логістика в умовах турбулентного навколишнього бізнес-середовища транспортно-логістичної системи. —Економічний простір. Дніпро. ПДАБА. ВД «Гельветика». 2024. № 190. С.254-258.
2. Kramskiy S.O., Labunets I.Yu. Conceptual provisions of the formation of cargo flows of maritime transport of Ukraine in the security measure in the post-war period. —Economic Innovations. Odesa: IMEER of NASU. 2023. 4(89). P.68-78.
3. Дарушин О.В., Захарченко О.В. Контент-аналіз логістичного проєкту міжнародного товароруху на прикладі інтермодальних перевезень. —Управління розвитком складних систем. Київ: КНУБА. 2023. 3(55). С.61-68.
4. Євдокімова О.М., Захарченко О.В. Економіко-математичні методи управління науковими проєктами у навчальних закладах вищої освіти. —Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. Одеса: ОНУ ім. І. Мечникова, 2021. 1 (47). С.129-145.
5. Kramskiy S.O., Strenkovska A.Yu., Zakharchenko O.V. Model of Substantiation of Organizational Structure of the Management System of Higher Education. —Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Economics": Mukachevo, 2021. Vol.8, №4. P.45-52. DOI: 10.52566/msu-econ.8(1).2021.45-52.
6. Kolodynskiy S.B., Zakharchenko O.V., Kramskiy S.O. Internet marketing infrastructure to support the innovative development of the region. Economic Innovations. Odesa: SO IMEER OF NASU, 2022. 24. 3(84).P. 51-59.
7. Колодинський С. Б., Гуцалюк О. М., Крамський С. О., Захарченко О. В. Інтернет-маркетинг та структурні зрушення E-commerce в Україні. —ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК ДОНБАСУ, 4(70), 38–44. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-4\(70\)-38-44](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-4(70)-38-44).
8. Kramskiy S.O., Levin D.A. A comprehensive model for evaluating the development of freighting and adjunction fleet shipping companies: international and national aspects. —Economic Innovations. Odesa: IMPEER of NASU. 2024. 1(90). P.104-113.